

Sygn. akt **II C 775/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2017 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Marta Karnacewicz
Protokolant:	sekretarz sądowy Michał Trebnió

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2017 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko D. K. (1)

o zapłatę

oddala powództwo.

UZASADNIENIE

W dniu 20 października 2016 roku (...) S.A. z siedzibą w B. wniósł o zasądzenie od D. K. (2) kwoty 6.247,65 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie liczonymi od dnia 5 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty. Jednocześnie powód wniósł o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, iż pozwana zobowiązała się poprzez podpisanie weksla dnia 30 grudnia 2014 roku do zapłaty w dniu 4 sierpnia 2016 roku kwoty wskazanej w wekslu w wysokości 7.317,65 złotych. Powód wezwał pozwaną do wykupu weksla. Na skutek wezwania pozwana zapłaciła powodowi kwotę 1.070 złotych, po czym zaprzestała spłaty pozostałej części roszczenia. Powód wyjaśnił, iż jest następcą prawnym pierwotnego wierzyciela (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. na skutek połączenia spółek oraz cesji wierzytelności wekslowej.

W dniu 22 grudnia 2016 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie Wydział II Cywilny wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, zgodnie z żądaniem powoda.

D. K. (2) zaskarżyła ww. nakaz zapłaty i wniosła o oddalenie powództwa w całości. Pozwana przyznała, iż zawarła z powodem umowę pożyczki pieniężnej. Podniosła jednak, iż nie zgadza się z wypowiedzeniem umowy i natychmiastową wymagalnością całego roszczenia, albowiem systematycznie spłaca raty. Pozwana powoływała się na swoją trudną sytuację materialną, wskazując, iż nie jest w stanie spłacić jednorazowo całej kwoty. Zakwestionowała nadto, aby otrzymała pisemne wypowiedzenie umowy.

W odpowiedzi na zarzuty powód wniósł o utrzymanie nakazu zapłaty w części, tj. w zakresie kwoty 4.037,65 złotych wraz z odsetkami umownymi, a w pozostałym zakresie – kwoty 2.210 złotych, cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia z uwagi na spłatę pozwanej. Powód wyjaśnił, że przedmiotowy weksel został wystawiony jako weksel

gwarancyjny zabezpieczający umowę pożyczki gotówkowej z dnia 30 grudnia 2014 roku. Wskazał, że na całkowitą sumę do zapłaty w wysokości 9.936 złotych składała się: kwota 9.184 złotych tytułem pożyczki (w tym kwota wypłacona pozwanej – 4.000 złotych, koszty ubezpieczenia – 4.695 złotych i opłata przygotowawcza – 489 złotych) oraz kwota 752 złotych tytułem wynagrodzenia umownego. Kwota zobowiązania miała być spłacona w 36 ratach po 276 złotych, płatnych do 1-szego dnia każdego miesiąca, począwszy od lutego 2015 roku. Pozwana nie spłaciła w terminie dwóch pełnych rat pożyczki, wobec czego powód skutecznie wypowiedział jej umowę. Powód wyjaśnił, że pozwana obok należności stanowiących wynagrodzenie i zwrot kosztów za umożliwienie korzystania ze środków finansowych, zawarła umowę obejmującą ochronę ubezpieczeniową pozwanej, do której pozwana przystąpiła. Pozwana wyraziła zgodę na zawarcie umowy ubezpieczenia i zobowiązała się do pokrycia składki. W ocenie powoda wszystkie postanowienia umowne były ważne i skuteczne, gdyż pozwana zawarła umowę pożyczki w ramach swobody kontraktowej. Znała treść swojego zobowiązania, w szczególności jego wysokość, wysokość poszczególnych rat i terminy ich spłaty. Przy zawarciu umowy otrzymała wszelkie pouczenia i dokumenty potwierdzające treść zobowiązania.

Postanowieniem z dnia 26 czerwca 2017 roku Sąd uchylił ww. nakaz zapłaty w zakresie kwoty 2.210 złotych tytułem należności głównej oraz umorzył postępowanie w tej części.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (...) S.A. z siedzibą w B. kontynuuje działalność gospodarczą, której przedmiotem jest m.in. udzielanie pożyczek, zapoczątkowaną przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w B..

W dniu 30 grudnia 2014 roku poprzednik prawny powoda zawarł z pozwaną D. K. (1) umowę pożyczki gotówkowej nr (...) - (...). Zgodnie z tą umową (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. udzielił pozwanej pożyczki gotówkowej w wysokości 4.000 złotych, która w umowie nazwana została całkowitą kwotą pożyczki. W tej samej umowie jako kwotę udzielonej pożyczki wskazano sumę 9.184 złotych, zaś jako całkowitą kwotę do zapłaty 9.936 złotych, która to kwota obejmowała oprócz podlegającej wypłacie pozwanej kwoty 4.000 złotych, także: należność z tytułu ubezpieczenia w wysokości 4.695 złotych, opłatę przygotowawczą w wysokości 489 złotych, a także wynagrodzenie umowne w wysokości 752 złotych.

Pozwana jako pożyczkobiorca zobowiązana była zwrócić kwotę pożyczki w 36 miesięcznych ratach po 276 złotych, z tym że wpłaty zaliczane były w ten sposób, aby:

- w pierwszej kolejności dokonać spłaty opłaty przygotowawczej (2 pierwsze raty w wysokości 276 złotych i 213 złotych),
- następnie ubezpieczenia (raty od drugiej do 19-tej, przy czym pierwsza z nich w kwocie 63 złotych, kolejne od 3. do 18. w wysokości po 276 złotych, a ostatnia w wysokości 216 złotych),
- następnie całkowitej kwoty pożyczki (raty od 19. do 34., przy czym pierwsza z nich w kwocie 60 złotych, kolejne od 20 do 33 w wysokości po 276 złotych każda, a ostatnia w wysokości 76 złotych),
- a na końcu wynagrodzenia umownego pożyczkodawcy, które mało zostać zapłacone w ramach trzech ostatnich rat (w wysokościach odpowiednio 200 złotych, 276 złotych i 276 złotych).

Termin płatności każdej z rat został ustalony na 1-szy dzień każdego miesiąca, licząc od dnia 1 lutego 2015 roku do dnia 1 stycznia 2018 roku.

Umowa pożyczki zobowiązywała pozwaną do wystawienia i podpisania w dniu podpisania umowy własnego weksla in blanco „nie na zlecenie”, który ważny był do momentu całkowitej spłaty pożyczki. Pozwana została zobowiązana również do zabezpieczenia spłaty pożyczki poprzez wyrażenie zgody na objęcie jej ochroną ubezpieczeniową na podstawie umowy ubezpieczenia.

W przypadku nieterminowej spłaty pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30-dniowego terminu i wypełnić weksel po uprzednim wezwaniu pozwanej do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. Od zadłużenia przeterminowanego pożyczkodawca mógł naliczać maksymalne odsetki umowne na poziomie czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP.

Bezsporne, a nadto dowód:

- weksel, k. 6;
- umowa pożyczki z dnia 30 grudnia 2014 roku, k. 57;
- deklaracja wekslowa, k. 58;
- wyciąg z umowy ubezpieczenia i owu, k. 59-64;
- kalendarz spłat, k. 65;

Pozwana D. K. (1) tytułem przedmiotowej umowy spłaciła łącznie kwotę 7.532 złotych.

Bezsporne, a nadto dowód:

- karta klienta, k. 56-56 verte;

Pismem z dnia 1 czerwca 2016 roku, otrzymanym przez pozwaną w dniu 9 czerwca 2016 roku, powód wezwał pozwaną do zapłaty zaległych rat pożyczki w wysokości 85 złotych w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma.

Pismem z dnia 5 lipca 2016 roku, otrzymanym przez pozwaną w dniu 11 lipca 2016 roku, powód wypowiedział pozwanej umowę pożyczki z dnia 30 grudnia 2014 roku, z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia. W treści pisma powód powołał się na kwotę zadłużenia wynoszącą 7.317,65 złotych.

Dowód:

- wypowiedzenie umowy pożyczki z dnia 5 lipca 2016 roku, k. 8;
- ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 1 czerwca 2016 roku, k. 47;
- potwierdzenie nadania wypowiedzenia z dnia 7 lipca 2016 roku, k. 50-52;
- potwierdzenie nadania wezwania do zapłaty, k. 53-55;
- wydruk ze strony poczty polskiej dot. śledzenia przesyłek, k. 73-74, 75-76.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Ustalając powyższy stan faktyczny Sąd oparł się na treści dokumentów przedłożonych przez powoda, które nie były kwestionowane przez pozwaną.

Zawarta przez strony sporu umowa pożyczki, według obowiązującego w dacie zawarcia tej umowy stanu prawnego, jest umową o kredyt konsumencki określoną w art. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz.U. 2011 Nr 126, poz. 715, ze zm.).

Zgodnie z treścią tego przepisu przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w

zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki, określoną w art. 720 § 1 k.c.

Zgodnie z tym przepisem przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy.

Umowa, będąca źródłem zgłoszonych w pozwie roszczeń, zawarta została w ramach standardowo stosowanych przez powodową spółkę formularzy oraz ogólnych warunków umownych, które pozwana zaakceptowała, nie mając wpływu i możliwości negocjowania szczegółowych warunków umowy. O ile postanowienia zawartej umowy pożyczki nie naruszają przepisów o kredycie konsumenckim i pożyczce, zarówno co do treści samej umowy, jak i sposobu jej wypowiedzenia, to jednak zapisy tej umowy, w świetle art. 385¹ k.c., stanowiącym o niedozwolonych klauzulach umownych, budzą wątpliwości.

Jak stanowi powołany przepis postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Zgodnie z § 2, jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Za niezgodnione indywidualnie uważa się te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 3 i 4).

W przedmiotowej sprawie postanowienia umowy nie zostały uzgodnione indywidualnie, albowiem pozwana nie miała jakiegokolwiek wpływu na treść umowy. Strona pozwana mogła bowiem przystąpić do umowy w zaproponowanym jej przez powoda kształcie, bądź jej nie zawierać. Dowodzi tego treść formularzy i wzoru umowy, którym powszechnie posługuje się powodowa spółka w kontaktach z klientami. Nadto, powód nie wykazał stanu przeciwnego, tzn. nie wykazał, aby postanowienia umowy były uzgodnione indywidualnie z pozwaną, a to na nim zgodnie z przywołanym przepisem spoczywał ten obowiązek. Zdaniem Sądu z uwagi na to, iż powód nie bada zdolności kredytowej pożyczkobiorców, to wykorzystuje i nadużywa swojej pozycji względem konsumentów. W niniejszej sprawie pozwana sama przyznała, iż w momencie podpisywania umowy pożyczki była zmuszona przystąpić na warunki powoda, albowiem w innych miejscach (bankach) nie miała zdolności kredytowej. Zależało jej na szybkiej pożyczce na spłatę zobowiązań i bieżące utrzymanie.

Wskazać przy tym należy, iż ocena zasadności powództwa w świetle przepisów prawa materialnego jest uprawnieniem i jednocześnie obowiązkiem Sądu niezależnie od poniesionych w tym zakresie zarzutów. Nie można przy tym zapominać, że przepisy o niedozwolonych postanowieniach umownych zostały wprowadzone do kodeksu cywilnego w ramach implementacji dyrektywy Rady nr 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Kompetencja Sądu do zbadania z urzędu tego, czy klauzula w umowie jest postanowieniem nieuczciwym, stanowi w tej sytuacji zarówno środek do realizacji celu określonego w art. 6 dyrektywy, to znaczy uniemożliwienia związania konsumenta nieuczciwym postanowieniem, jak i do przyczynienia się do osiągnięcia celu art. 7 tej dyrektywy, ponieważ przeprowadzenie przez Sąd z urzędu takiej oceny może działać jako czynnik odstraszający oraz przyczynić się do zapobiegania nieuczciwym warunkom w umowach zawieranych pomiędzy konsumentami a sprzedawcami lub dostawcami.

W rozumieniu powołanego przepisu art. 385¹ § 1 k.c. za sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać m.in. działania wykorzystujące np. niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych standardów postępowania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 stycznia 2011 r., VI ACa 771/10). Rażąco naruszenie interesów konsumenta zachodzi natomiast w sytuacji, w której w rażący sposób została naruszona

równowaga interesów stron umowy przez to, że jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę, formułując konkretne postanowienie umowy. Określenie „rażąco” należy stosować do znacznego odchylenia przyjętego uregulowania od zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 września 2011 r, VI ACa 291/11). Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 grudnia 2010 r, VI ACa 487/10).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy zwrócić uwagę, iż niektóre postanowienia zawartej pomiędzy stronami umowy pożyczki stanowią właśnie niedozwolone postanowienia umowne. W ocenie Sądu niedozwolonymi klauzulami umownymi są w szczególności zapisy umowy dotyczące obowiązkowej umowy ubezpieczenia.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, iż sama możliwość ubezpieczenia umowy jest dozwolona i została przewidziana w umowie o pożyczkę. W ocenie Sądu zrozumiałym i uzasadnionym jest konieczność zabezpieczenia przez powodową spółkę swoich interesów na wypadek śmierci ubezpieczonego, całkowitej trwałej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji pożyczkobiorcy w wyniku nieszczęśliwego wypadku lub choroby. Ubezpieczenie umowy pożyczki na warunkach wynikających z niniejszej sprawy jest jednak przerzucaniem ryzyka, ciężaru i kosztów prowadzenia działalności przez powodową spółkę na pozwaną. Rażąca i to w znacznym stopniu w rozpoznawanej sprawie jest jednak dysproporcja między kwotą wypłaconej przez powodową spółkę pożyczki – 4.000 złotych, a wysokością składki ubezpieczeniowej – 4.695 złotych, którą pozwana została obciążona. Tak wysoka, wręcz lichwiarska składka, stanowi swoiste przerzucenie na klientów powoda ryzyka niespłacenia pożyczki, gdyż składka ta przewyższa kwotę wpłaconą na konto pozwanej tytułem tejże umowy. Powód niewątpliwie udziela pożyczek, co do których ryzyko braku spłaty jest duże. Nie może jednak tym ryzykiem w całości obciążać pożyczkobiorców. Obciążanie tych osób kosztami składki ubezpieczeniowej w wysokości przewyższającej lub chociażby zbliżonej do wypłaconej im kwoty jest działaniem nieuczciwym, nierzetelnym i sprzecznym z dobrymi obyczajami. Tym bardziej, iż sama umowa ubezpieczenia nie przewidywała ochrony ubezpieczeniowej na wypadek niewypłacalności ubezpieczonego. Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, iż skoro zapisy umowy w tej części stanowią niedozwoloną klauzulę umowną, to nie są wiążące dla pozwanej.

Podsumowując, w niniejszej sprawie Sąd uznał za niezasadne dochodzenie od pozwanej kwoty 4.695 złotych tytułem umowy ubezpieczenia.

Biorąc natomiast pod uwagę ważne postanowienia umowy pożyczki, łączącej strony, Sąd ustalił przy pomocy kalendarza spłat (k. 65 akt), iż pozwana powinna zwrócić stronie powodowej kwotę łącznie 5.241 złotych, na którą złożyły się kwota 489 złotych tytułem opłaty przygotowawczej (rata 1. i 2.), kwota 4.000 złotych wypłaconej pożyczki (raty od 19. do 34.), a także kwota 752 złotych tytułem wynagrodzenia umownego (rata 34. do 36.). O różnicę pomiędzy tak wyliczonym zobowiązaniem, a dotychczas uiszczonymi ratami może wystąpić strona powodowa.

Tymczasem D. K. (1) uiszcza już tytułem przedmiotowej pożyczki kwotę łącznie 7.532 złotych, która to suma znacznie przewyższa kwotę ustaloną przez Sąd zobowiązania wobec strony powodowej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 496 k.p.c. uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 22 grudnia 2016 roku w całości i oddalił powództwo, jako niezasadne.

SSR Marta Karnacewicz